

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ &
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ &
ΕΛΕΓΧΟΥ

Αθήνα, 11 Ιουλίου 2011
Α.Π.: 18493

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Ευαγγελιστρίας 2
Ταχ.Κώδικας: 105 63 Αθήνα
Πληροφορίες: Δ.Διαμαντίδου
Μ.Τζωρτζάκη
Τηλέφωνο: 210 3741219
210 3741220
Fax: 210 3741239

ΠΡΟΣ: Αποκεντρωμένες
Διοικήσεις
α) κ.κ. Γενικούς Γραμματείς
β) Διευθύνσεις Αλλοδαπών και
Μετανάστευσης (με την παράκληση να
κοινοποιηθεί άμεσα στους ΟΤΑ
χωρικής σας αρμοδιότητας)

Εγκύκλιος αριθμ. 37

Θέμα: Αποφάσεις επιστροφής παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών-Εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 16 έως και 41 του Ν. 3907/ 2011.

Εισαγωγή

Σας γνωρίζουμε ότι στο ΦΕΚ/7/Α/26-1-2011 δημοσιεύτηκε ο ν.3907/2011 «Ίδρυση υπηρεσίας Ασύλου και Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής, προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2008/ 115/ ΕΚ «σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη- μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών» και λοιπές διατάξεις» (ΕΕ L 348/24.12.2008).

Με τις διατάξεις των άρθρων 16 έως και 41 του υπόψη νόμου, ρυθμίζονται θέματα για την επιστροφή παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών. Ειδικότερα, το Κεφάλαιο Γ' αποτελεί προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της ανωτέρω Οδηγίας.

Με τις διατάξεις της Οδηγίας θεσπίζεται μία εναρμονισμένη, σε επίπεδο κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διαδικασία επιστροφής του παρανόμως διαμένοντος υπηκόου τρίτης χώρας, με στόχο την παύση της παράνομης παραμονής του. Ως «παράνομη παραμονή» χαρακτηρίζεται η παρουσία στην ελληνική επικράτεια κάθε υπηκόου τρίτης χώρας που δεν πληροί ή δεν πληροί πλέον τις προϋποθέσεις εισόδου, όπως ορίζονται στο άρθρο 5 του Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν, ή τις λοιπές προϋποθέσεις εισόδου παραμονής ή διαμονής της κείμενης νομοθεσίας.

Βασική αρχή της διαδικασίας αυτής συνιστά η παραδοχή ότι για κάθε παράνομα διαμένοντα υπήκοο τρίτης χώρας θα πρέπει να εκδοθεί «απόφαση επιστροφής», ενώ προτεραιότητα θα

πρέπει να δίνεται στην εκούσια επιστροφή, ιδίως όταν αφορά πρόσωπα με προηγούμενη νόμιμη διαμονή.

Ως «απόφαση επιστροφής» ορίζεται η διοικητική πράξη με την οποία κηρύσσεται ως παράνομη η παραμονή υπηκόου τρίτης χώρας και του επιβάλλεται η υποχρέωση επιστροφής:

- α) στη χώρα καταγωγής του ή
- β) σε χώρα διέλευσης, σύμφωνα με κοινοτικές ή διμερείς συμφωνίες επανεισδοχής ή άλλες ρυθμίσεις ή
- γ) σε άλλη τρίτη χώρα, στην οποία αποφασίζει εθελοντικά να επιστρέψει και στην οποία γίνεται δεκτός.

Η επιστροφή του παρανόμως διαμένοντος υπηκόου τρίτης χώρας πραγματοποιείται σε δύο στάδια:

- είτε με την οικειοθελή συμμόρφωσή του, κατά την οποία τηρείται η υποχρέωση επιστροφής εντός της προθεσμίας που ορίζεται για το σκοπό αυτό στην οικεία απόφαση επιστροφής,
- είτε, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης εντός της προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης, με την εκτέλεση της απόφασης επιστροφής με αναγκαστική απομάκρυνση. Η απομάκρυνση αποτελεί την υλική ενέργεια της απόφασης επιστροφής, και συνίσταται στην **φυσική μεταφορά** του υπηκόου τρίτης χώρας εκτός ελληνικής επικράτειας, εφόσον ο ενδιαφερόμενος δεν επιστρέφει οικειοθελώς.

Οι αποφάσεις επιστροφής εκδίδονται από το κατά περίπτωση αρμόδιο όργανο, ήτοι:

- τις Δ/νσεις Αλλοδαπών και Μετανάστευσης των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων της χώρας ή τη Δ/ση Μεταναστευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, στις περιπτώσεις που οι υπήκοοι τρίτων χωρών, δεν πληρούν ή δεν πληρούν πλέον τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής
- τις αστυνομικές αρχές, σε περιπτώσεις που η απόφαση απόρριψης ή ανάκλησης τίτλου διαμονής εκδίδεται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, καθώς και στις περιπτώσεις παράνομης παραμονής.

Η παρούσα εγκύκλιος έχει ως αντικείμενο την επεξήγηση των νέων διαδικασιών που επιφέρει η προσαρμογή της Οδηγίας στην -εκ μέρους των αρμόδιων υπηρεσιών Αλλοδαπών και Μετανάστευσης των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων της χώρας – υποχρέωση έκδοσης απόφασης επιστροφής για τους υπηκόους τρίτων χωρών που **καθίστανται** παράνομα διαμένοντες, ήτοι, αυτών που δεν πληρούν ή δεν πληρούν πλέον τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής στη χώρα.

Σε κάθε περίπτωση, για την εφαρμογή των παραπάνω, θα πρέπει να λαμβάνεται δεόντως υπόψη: α) το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, β) η οικογενειακή ζωή, γ) η κατάσταση της υγείας του συγκεκριμένου υπηκόου τρίτης χώρας και η τήρηση της αρχής της μη επαναπροώθησης.

1. Προσδιορισμός των υποκείμενων στις διατάξεις για την έκδοση απόφασης επιστροφής υπηκόων τρίτων χωρών

(Άρθρα 17, 19 και 40 του ν. 3907/2011).

Α. Υποκείμενοι στις διατάξεις περί υποχρέωσης έκδοσης απόφασης επιστροφής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ν. 3907/2011, είναι όλοι οι υπήκοοι τρίτων χωρών που διαμένουν παράνομα στην ελληνική επικράτεια ανεξαρτήτως εάν εισήλθαν και διέμεναν παράνομα ή κατέστησαν παράνομα διαμένοντες στη χώρα.

Β. Οι παραπάνω διατάξεις δεν εφαρμόζονται στους υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι:

α. υπόκεινται σε απαγόρευση εισόδου, σύμφωνα με το άρθρο 13 του Κανονισμού 562/2006 Κώδικα Συνόρων Σένγκεν ή συλλαμβάνονται ή παρακολουθούνται από τις αρμόδιες αρχές σε σχέση με παράνομη χερσαία, θαλάσσια ή εναέρια διέλευση των εξωτερικών συνόρων κατά την έννοια του άρθρου 2 παρ. 2 του Κώδικα Συνόρων Σένγκεν, **στους οποίους δεν έχει χορηγηθεί στη συνέχεια άδεια ή δικαίωμα να παραμείνουν στη Χώρα, και**

β. υπόκεινται σε **απέλαση που επιβάλλεται με δικαστική απόφαση**, ως μέτρο ασφαλείας ή ως παρεπόμενη ποινή ή υπόκεινται σε διαδικασίες έκδοσης σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία

Γ. Οι παραπάνω διατάξεις δεν εφαρμόζονται ομοίως και στα πρόσωπα που απολαμβάνουν του κοινοτικού δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας. Ωστόσο, βάσει των διατάξεων του άρθρου 40 του ν. 3907/2011, για την επιστροφή προσώπων που απολαμβάνουν του κοινοτικού δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 5 του Κώδικα Συνόρων Σένγκεν και το ΠΔ 106/2007 (Α' 135) καθώς και για τα μέλη οικογένειας Έλληνα, ως προς τα όργανα, τις διαδικασίες, τις διαδικαστικές εγγυήσεις και τη δικαστική προστασία των υπό επιστροφή αλλοδαπών, εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 3907/2011, ως ευνοϊκότερες των διατάξεων των άρθρων 22 έως 24 του ΠΔ 106/2007 που ρυθμίζουν τα ζητήματα απομάκρυνσης των υπόψη προσώπων. Ως προς τις ουσιαστικές προϋποθέσεις και όρους έκδοσης των αποφάσεων επιστροφής σε βάρος των προσώπων που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο, εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 22 έως 24 του ΠΔ 106/2007.

2. Απόφαση επιστροφής – Τύπος απόφασης – Ορισμός προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης – Ενημέρωση του υπηκόου τρίτης χώρας – Επίδοση απόφασης (Άρθρα 21, 22, 27, 30, 35 και 36 του ν.3907/2011)

2.1. Απόφαση επιστροφής

Με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 21 εισάγεται η υποχρέωση για τις οικείες υπηρεσίες Αλλοδαπών και Μετανάστευσης των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων και τη Διεύθυνση Μεταναστευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, να εκδίδουν απόφαση επιστροφής για υπήκοο τρίτης χώρας αποκλειστικά και μόνο, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- **απόρριψης αιτήματος για αρχική χορήγηση άδειας διαμονής**
- **απόρριψης αιτήματος για ανανέωση άδειας διαμονής**
- **ανάκλησης εκδοθείσας άδειας διαμονής**
- **απόρριψης αιτήματος λόγω μη εμπρόθεσμης υποβολής από τον υπήκοο τρίτης χώρας αιτήματος ανανέωσης της άδειας διαμονής του**

Εφιστούμε ιδιαίτερα την προσοχή σας,

α. Σε περιπτώσεις που οι αρμόδιες αρχές του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη εισηγούνται την ανάκληση άδειας διαμονής ή απόρριψη αιτήματος για χορήγηση ή ανανέωση άδειας διαμονής και έκδοση απόφασης επιστροφής σε υπηκόους τρίτων χωρών,

λόγω συνδρομής στο πρόσωπό τους λόγων που τους καθιστούν επικίνδυνους για τη δημόσια τάξη και ασφάλεια.

Στις συγκεκριμένες περιπτώσεις, **εάν** υφίσταται κράτηση του υπηκόου τρίτης χώρας, λόγω κινδύνου διαφυγής ή λόγων εθνικής ασφάλειας, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 30 του ν. 3907/2011, **η απόφαση ανάκλησης της άδειας διαμονής ή απόρριψης αιτήματος για χορήγηση ή ανανέωση άδειας διαμονής και η απόφαση επιστροφής θα εκδίδονται πάραυτα, και πάντως όχι αργότερα από την επόμενη της λήξης του σχετικού σήματος, εργάσιμη ημέρα**, αφού προηγουμένως σταθμιστεί, από τις υπηρεσίες σας, βάσει των διατάξεων του άρθρου 10 του ν. 3386/2005, όπως ισχύει και των αναφερομένων στην αριθ. 30/2007 εγκύκλιο της υπηρεσίας μας, εάν οι λόγοι που αναφέρονται στο σχετικό σήμα της αστυνομικής αρχής, καθιστούν τον υπήκοο τρίτης χώρας, επικίνδυνο για τη δημόσια τάξη και ασφάλεια της χώρας.

Η ανάγκη άμεσων εκ μέρους σας ενεργειών στις εν λόγω περιπτώσεις, κρίνεται απολύτως απαραίτητη, δεδομένου ότι η διατήρηση της κράτησης του υπηκόου τρίτης χώρας συναρτάται άμεσα με την έγκαιρη έκδοση της απόφασης επιστροφής, **η οποία σε κάθε περίπτωση πρέπει να εκδίδεται εντός τριών ημερών από την ημερομηνία έναρξης της κράτησης του υπηκόου τρίτης χώρας.**

Απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή σε περιπτώσεις που η απόφαση για την κράτηση του υπηκόου τρίτης χώρας και το σχετικό σήμα για έκδοση απόφασης ανάκλησης ή απόρριψης άδειας διαμονής και επιστροφής, αποστέλλονται στις υπηρεσίες σας, σε χρόνο που δεν επιτρέπει την έκδοση απόφασης επιστροφής εντός των προβλεπόμενων τριών ημερών, από την ημερομηνία έναρξης της κράτησης, επειδή μεσολαβούν μη εργάσιμες ημέρες, λ.χ. Σαββατοκύριακα ή αργίες. Εν προκειμένω, οι αποφάσεις ανάκλησης/απόρριψης και επιστροφής θα εκδίδονται πάραυτα και πάντως όχι αργότερα από την επόμενη της λήξης του σχετικού σήματος, εργάσιμη ημέρα.

Στις ανωτέρω περιπτώσεις οι υπήκοοι τρίτων χωρών που κρατούνται, έχουν τη δυνατότητα, ενόψει της έκδοσης απόφασης επιστροφής, να υποβάλουν, εγγράφως, τυχόν αντιρρήσεις. Προκειμένου να τηρείται η αρχή της προηγούμενης ακρόασης, το υπόμνημα αντιρρήσεων, θα διαβιβάζεται ομοίως, από την αστυνομική αρχή στις υπηρεσίες σας.

Εάν οι υπηρεσίες σας, μετά τη συνεκτίμηση των λόγων που αναφέρονται στο σχετικό σήμα της αστυνομικής αρχής και των υποβληθέντων εκ μέρους του υπηκόου τρίτης χώρας αντιρρήσεων, αποφανθούν ότι δεν συντρέχει λόγος ανάκλησης ή απόρριψης της άδειας διαμονής, θα ενημερώνουν ομοίως, εγγράφως την αρμόδια αστυνομική αρχή.

β. Σε περιπτώσεις μη εμπρόθεσμης υποβολής αιτημάτων για ανανέωση άδειας διαμονής

Στο πλαίσιο εξυπηρέτησης του σκοπού των διατάξεων του νόμου, που είναι η παύση της παράνομης διαμονής των υπηκόων τρίτων χωρών και η διευκόλυνση της επιστροφής τους, με δυνατότητα οικειοθελούς αναχώρησης, με τις διατάξεις του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 36 του ν. 3907/2011, η αρμόδια αρχή του Υπουργείου Εσωτερικών ή της κατά τόπον αρμόδιας υπηρεσίας Αλλοδαπών και Μετανάστευσης των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων της χώρας, εκδίδει απόφαση επιστροφής και στις περιπτώσεις που υποβάλλεται, αίτημα ανανέωσης άδειας διαμονής, πέραν του μηνός από τη λήξη της προηγούμενης άδειας διαμονής, χωρίς την επίκληση από μέρους του αιτούντος, λόγων ανωτέρας βίας.

Κατά την υποβολή των, κατά τα ανωτέρω, μη εμπρόθεσμων αιτημάτων ανανέωσης άδειας διαμονής, η αρμόδια αρχή του Υπουργείου Εσωτερικών ή η υπηρεσία Αλλοδαπών του Δήμου μόνιμης διαμονής του ενδιαφερομένου, θα χορηγεί **απόδειξη παραλαβής αιτήματος.**

Η ανωτέρω απόδειξη παραλαβής δεν αποτελεί αποδεικτικό νόμιμης διαμονής στη χώρα.

Τα παραπάνω αιτήματα θα διαβιβάζονται άμεσα στην οικεία υπηρεσία Αλλοδαπών και Μετανάστευσης της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, προκειμένου να εκδοθεί απορριπτική απόφαση επί του αιτήματος ανανέωσης της άδειας διαμονής και πράξη επιστροφής, με προβλεπόμενο χρονικό διάστημα για την οικειοθελή αναχώρηση του υπηκόου τρίτης χώρας.

2.2. Τύπος απόφασης επιστροφής

Οι αποφάσεις επιστροφής που εκδίδονται από τις οικείες υπηρεσίες αλλοδαπών και μετανάστευσης των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων ή τη Διεύθυνση Μεταναστευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, **δεν αποτελούν αυτοτελείς διοικητικές πράξεις, αλλά ενσωματώνονται στις αποφάσεις απόρριψης αιτήματος για χορήγηση ή ανανέωση άδειας διαμονής ή ανάκλησης εκδοθείσας.**

Στις αποφάσεις επιστροφής περιλαμβάνονται:

- **σαφής αιτιολογία**, σε περίπτωση απόρριψης, η οποία να περιλαμβάνει τη διαπίστωση της συνδρομής των κατά νόμο προϋποθέσεων (νομικούς και πραγματικούς λόγους) για την έκδοσή τους, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2690/ 1999 (Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας, Α' 45). Οι πληροφορίες σχετικά με την αιτιολογία της απόφασης επιστροφής μπορούν να είναι περιορισμένες, εφόσον αυτό απαιτείται για τη διαφύλαξη της εθνικής ασφάλειας, της άμυνας και της δημόσιας ασφάλειας, καθώς και σε περιπτώσεις πρόληψης, διερεύνησης, βεβαίωσης και δίωξης αξιόποινων πράξεων (άρθρο 27, παρ. 1, τελευταίο εδάφιο του Ν. 3907/ 2011). Υπενθυμίζουμε ότι δεν αποτελεί αιτιολογία η απλή μνεία των διατάξεων του νόμου. Απαιτείται η αναφορά σε γεγονότα υπαγόμενα σε διατάξεις.
- **αναφορά στα διαθέσιμα ένδικα μέσα** που δικαιούται ο ενδιαφερόμενος
- **υποχρεωτικά η διεύθυνση κατοικίας του υπηκόου τρίτης χώρας**, ο οποίος οφείλει να γνωστοποιεί στην Υπηρεσία που εξέδωσε την πράξη κάθε μεταβολή της διεύθυνσης του, κατά το χρονικό διάστημα της οικειοθελούς αναχώρησης.
- **ορισμός προθεσμίας για οικειοθελή αναχώρηση**, όπου αυτό απαιτείται
- **αναφορά στο δικαίωμα αίτησης για παράταση της προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης**
- **τα δικαιώματα που παρέχονται** στον κάτοχο κατά το ορισθέν διάστημα της οικειοθελούς αναχώρησης

2.3. Ορισμός προθεσμίας αναχώρησης

Όπως προαναφέρθηκε, στην απόφαση επιστροφής συμπεριλαμβάνεται, κατ' αρχήν πρόβλεψη κατάλληλου χρονικού διαστήματος για την οικειοθελή αναχώρησή του υπηκόου τρίτης χώρας από την Ελλάδα.

Τούτο σημαίνει ότι οι οικείες υπηρεσίες Αλλοδαπών και Μετανάστευσης των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων της χώρας, όταν εκδίδουν απορριπτικές ή ανακλητικές αποφάσεις αδειών διαμονής, θα πρέπει ρητώς να τάσσουν, στην απόφαση επιστροφής, προθεσμία οικειοθελούς αναχώρησης του υπηκόου τρίτης χώρας.

Το χρονικό διάστημα της οικειοθελούς αναχώρησης χορηγείται **αυτοδικαίως**, χωρίς να απαιτείται η υποβολή αιτήσεως από τον υπήκοο τρίτης χώρας και μπορεί να κυμαίνεται, κατά περίπτωση μεταξύ επτά (7) και τριάντα (30) ημερών. Σε καμιά περίπτωση η οριζόμενη ανώτατη προθεσμία για την οικειοθελή αναχώρηση του υπηκόου τρίτης χώρας δεν τον αποτρέπει από το δικαίωμα της πιο σύντομης αναχώρησής του.

Προς διευκόλυνσή σας πάντως, για ανθρωπιστικούς και τεχνικούς λόγους, σε περιπτώσεις απόρριψης αιτημάτων χορήγησης ή ανανέωσης άδειας διαμονής, θα πρέπει καταρχήν, να παρέχεται προθεσμία αναχώρησης τριάντα (30) ημερών.

Προσοχή: Αν υπάρχει κίνδυνος διαφυγής ή η αίτηση για νόμιμη παραμονή έχει απορριφθεί ως προδήλως αβάσιμη ή καταχρηστική ή ο υπήκοος τρίτης χώρας αποτελεί κίνδυνο για τη δημόσια ασφάλεια, τη δημόσια τάξη ή την εθνική ασφάλεια, δεν χορηγείται κατ' αρχήν, χρονικό διάστημα οικειοθελούς αναχώρησης ή αν αυτό τεθεί, ενδεχομένως, για λόγους ανθρωπιστικούς ή οικογενειακούς πρέπει να είναι μικρότερο των επτά (7) ημερών.

Στις περιπτώσεις κράτησης των υπηκόων τρίτων χωρών, δεν παρέχεται προθεσμία οικειοθελούς αναχώρησης, και επιβάλλεται η άμεση επικοινωνία με τις αστυνομικές αρχές.

2.4 Επίδοση των αποφάσεων επιστροφής

Η προθεσμία της οικειοθελούς αναχώρησης αρχίζει από την επίδοση της σχετικής απόφασης ή από την ημερομηνία αποδεδειγμένης ειδοποίησης του ενδιαφερόμενου να προσέλθει να την παραλάβει, σε περίπτωση που αρνείται να πράξει τούτο αμελλητί ή μετά την πάροδο διμήνου από της εκδόσεως της σχετικής απόφασης σε περίπτωση που ο ενδιαφερόμενος δεν ανευρέθη, παρότι έγινε επανειλημμένως προσπάθεια με βάση τα δηλωθέντα από τον ίδιο στοιχεία επικοινωνίας.

Δεδομένου ότι η απόφαση επιστροφής αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της απόφασης απόρριψης αιτήματος για χορήγηση ή ανανέωση άδειας διαμονής ή ανάκλησης εκδοθείσας, **η επίδοση των αποφάσεων, μέχρι την ίδρυση των υπηρεσιών μιας στάσης, θα διενεργείται από τις αρμόδιες υπηρεσίες Αλλοδαπών των Δήμων, βάσει των οριζόμενων στην ΥΑ 10575/12.08.09.**

Επισημαίνεται ότι η διάρκεια της διαδικασίας ειδοποίησης του ενδιαφερομένου, με κάθε πρόσφορο μέσο, για την παραλαβή της απόφασης δεν ξεπερνά, σύμφωνα με τα οριζόμενα της παρ.1 του άρθρου 36 του ν. 3907/2011, το δίμηνο.

Προσοχή: Στις περιπτώσεις, που υφίσταται κράτηση του υπηκόου τρίτης χώρας, η επίδοση των αποφάσεων ανάκλησης ή απόρριψης αδειών διαμονής για λόγους δημόσιας τάξης και ασφάλειας, θα διενεργείται από τις αστυνομικές αρχές.

Οι αρμόδιες αρχές, στο πλαίσιο της ευρύτερης προγραμματικής συνεργασίας τους με τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού, μπορούν να αναθέτουν στις οικείες αρχές της Δημοτικής Αστυνομίας την αρμοδιότητα επίδοσης των ανωτέρω διοικητικών πράξεων στους ενδιαφερόμενους υπηκόους τρίτων χωρών.

Οι αρμόδιες για το χειρισμό θεμάτων αλλοδαπών υπηρεσίες εξασφαλίζουν, κατόπιν αιτήματος του ενδιαφερομένου, τη γραπτή ή προφορική μετάφραση των βασικών σημείων των αποφάσεων επιστροφής, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών σχετικά με τα διαθέσιμα ένδικα μέσα, σε γλώσσα που κατανοεί ή θεωρείται ευλόγως ότι κατανοεί ο υπήκοος τρίτης χώρας. Οι αρμόδιες υπηρεσίες μπορούν να απευθύνονται και να αξιοποιούν τη συνεισφορά φορέων και οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, αλλά και προσώπων που διαθέτουν τις κατάλληλες γνώσεις για την επαρκή διαμεσολάβηση και επικοινωνία μεταξύ των υπηρεσιών και του ενδιαφερομένου.

3. Παράταση προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης (Άρθρα 22 και 36 του ν. 3907/2011)

Με τις διατάξεις των άρθρων 22, παρ.2 και 36 του Ν.3907/ 2011 δίνεται η δυνατότητα στις οικείες υπηρεσίες αλλοδαπών και μετανάστευσης να παρατείνουν με αιτιολογημένη απόφασή τους, την προθεσμία οικειοθελούς αναχώρησης του υπηκόου τρίτης χώρας για κατάλληλο χρονικό διάστημα, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα (1) έτος. Προκειμένου οι αρμόδιες υπηρεσίες να εξετάσουν τη δυνατότητα αυτή, θα πρέπει ο υπήκοος τρίτης χώρας να υποβάλει σχετική αίτηση, πριν τη λήξη της αρχικής προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης.

Η αίτηση εξετάζεται κατά προτεραιότητα εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την υποβολή της, κατά τη διάρκεια της οποίας η προθεσμία οικειοθελούς αναχώρησης λογίζεται ως σιωπηρώς παραταθείσα.

Προσοχή: Στην περίπτωση που η οικεία υπηρεσία Αλλοδαπών και Μετανάστευσης δεν αποφανθεί εντός 15 ημερών, η παράταση συνεχίζει να ισχύει έως ότου αποφανθεί επί του αιτήματος.

Στην περίπτωση που η υπηρεσία αποφανθεί θετικά και χορηγήσει παράταση της εν λόγω προθεσμίας, αυτό θα πρέπει να γίνεται μόνο για τη διευθέτηση εκκρεμών υποχρεώσεων του υπηκόου τρίτης χώρας που απορρέουν από τις περιστάσεις, ενόψει της αναχώρησής του από την Ελλάδα. Συνεπώς, προτού ληφθεί η σχετική απόφαση, η υπηρεσία θα πρέπει να εξετάσει και να σταθμίσει, κατά περίπτωση, τις ειδικές περιστάσεις που ενδεχομένως συντρέχουν και για τις οποίες ο υπήκοος τρίτης χώρας αιτείται την παράταση της προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης και ιδίως:

- το διάστημα διαμονής του υπηκόου τρίτης χώρας στην Ελλάδα,
- την φοίτηση των τέκνων αυτού σε σχολείο
- την ύπαρξη άλλων οικογενειακών και κοινωνικών δεσμών
- τη συμμετοχή σε πρόγραμμα προετοιμασίας, εκπαιδευτικής ή άλλης, για την επιστροφή σε χώρα προέλευσης

Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι τέτοιες περιστάσεις μπορεί να είναι οι διαδικασίες που απαιτούνται για την παύση λειτουργίας μίας επιχείρησης (άρθρο 25 παρ. 4 του ν. 3386/2005, όπως ισχύει), η ολοκλήρωση της σχολικής χρονιάς, εφόσον υπάρχουν τέκνα που φοιτούν στην εκπαίδευση, κά..

Στην περίπτωση αυτή, θα εκδίδεται σχετική τροποποιητική απόφαση, μόνο ως προς το μέρος που αφορά το χρονικό διάστημα οικειοθελούς αναχώρησης.

Επίσης, στην περίπτωση αυτή έχετε τη δυνατότητα να επιβάλετε τις κατά τις διατάξεις του άρθρου 22, παρ. 3 του Ν. 3907/ 2011 υποχρεώσεις στον υπήκοο τρίτης χώρας. Για παράδειγμα, όταν η παράταση της προθεσμίας ανέρχεται στο ένα (1) έτος, μπορείτε να επιβάλλετε στον υπήκοο τρίτης χώρας υποχρέωση να παρουσιάζεται, μία φορά το τρίμηνο, στον οικείο Δήμο.

4. Άσκηση ενδίκων βοηθημάτων κατά αποφάσεων επιστροφής (Άρθρο 28 του ν.3907/2011)

Στο πλαίσιο των ρυθμίσεων της εν λόγω Οδηγίας, έχει δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στις διατάξεις που αφορούν τις διαδικαστικές εγγυήσεις.

Προκειμένου να προωθηθεί η οικειοθελής επιστροφή, το άρθρο 28, παρ.3 του Ν. 3907/ 2011 προβλέπει ενισχυμένη συνδρομή και παροχή συμβουλών στον υπήκοο τρίτης χώρας που αιτείται νομικές συμβουλές, εκπροσώπηση από δικηγόρο και γλωσσική συνδρομή, προκειμένου να ασκήσει τα προβλεπόμενα ένδικα βοηθήματα.

Ειδικότερα, και σε ό,τι αφορά τις αποφάσεις επιστροφής που ενσωματώνονται σε αποφάσεις απόρριψης αίτησης χορήγησης ή ανανέωσης άδειας διαμονής, καθώς και σε αποφάσεις ανάκλησης αυτής, οι υπήκοοι τρίτων χωρών έχουν δικαίωμα να υποβάλουν σχετική αίτηση θεραπείας και να ζητήσουν από την διοικητική αρχή η οποία εξέδωσε την προσβαλλόμενη πράξη, την ανάκληση ή την τροποποίησή της, σύμφωνα με το άρθρο 24 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας.

Δεδομένου ότι η απόφαση επιστροφής δεν είναι αυτοτελής πράξη, αλλά αποτελεί άμεση συνέπεια της απόρριψης αίτησης χορήγησης ή ανανέωσης άδειας διαμονής ή ανάκλησης αυτής, με την αίτηση θεραπείας είναι αυτονόητο ότι συμπεροσβάλλονται και οι δύο πράξεις.

Οι Υπηρεσίες σας οφείλουν να γνωστοποιήσουν στον ενδιαφερόμενο την απόφαση επί της ανωτέρω αίτησης μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριάντα (30) ημερών. **Επισημαίνεται ότι λόγω του ανώτατου χρονικού διαστήματος που προβλέπεται για την οικειοθελή αναχώρηση των τριάντα (30) ημερών, η αίτηση θεραπείας θα πρέπει να εξετάζεται κατά προτεραιότητα και η έκδοση της απόφασης δεν θα πρέπει να ξεπερνάει τις 10 μέρες.**

Εάν καθ' οιονδήποτε τρόπο περιέλθουν στην αντίληψη των υπηρεσιών στοιχεία που αφορούν σε εκδοθείσες αποφάσεις επιστροφής, τα διοικητικά όργανα που είναι αρμόδια να αποφαινούνται επί των προσφυγών (αιτήσεων θεραπείας), έχουν την αρμοδιότητα να επανεξετάζουν αυτεπαγγέλτως τόσο τη νομιμότητα όσο και την ουσία των αποφάσεων επιστροφής και να αναστέλλουν προσωρινά την εφαρμογή τους.

Υπενθυμίζουμε ότι σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 26 του ν. 2690/99 «Όταν ασκηθεί διοικητική προσφυγή, η αρμόδια για την εξέτασή της διοικητική αρχή μπορεί, ύστερα από αίτηση του ενδιαφερομένου ή και αυτεπαγγέλτως, να αναστείλουν την εκτέλεση της διοικητικής πράξης ωσότου αποφανθεί για την προσφυγή και πάντως όχι πέρα από την προθεσμία που ορίζεται για την έκδοση της απόφασης»

Προσωρινή δικαστική προστασία στον υπό επιστροφή υπήκοο τρίτης χώρας παρέχεται κατά τις διατάξεις του Ν. 3900/2010 (Α' 213) και του ΠΔ 18/1989 (Α' 8) και αίτηση ακύρωσης κατά των αποφάσεων επιστροφής ασκείται σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 15 του Ν. 3068/2002 (Α' 274), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 49 του Ν. 3900/2010 (Α' 213).¹

Κατά τα λοιπά, ισχύουν οι διατάξεις της αριθμ.22037-2010 κυα. αναφορικά με τη δυνατότητα χορήγησης ειδικής βεβαίωσης νόμιμης διαμονής σε υπηκόους τρίτων χωρών για τους οποίους έχει εκδοθεί απόφαση αναστολής ή προσωρινή διαταγή αναστολής από διοικητικό δικαστήριο επί διοικητικών πράξεων επί των οποίων έχουν ασκήσει αίτηση ακύρωσης και αφορούν την απόρριψη αιτήματος αρχικής χορήγησης άδειας διαμονής, ανανέωσης ή ανάκλησης εκδοθείσας άδειας διαμονής.

¹ Ειδικότερα, στην αρμοδιότητα του τριμελούς διοικητικού πρωτοδικείου υπάγονται οι ακυρωτικές διαφορές, οι οποίες γεννώνται από την προσβολή ατομικών διοικητικών πράξεων που εκδίδονται κατ' εφαρμογή της νομοθεσίας περί αλλοδαπών εν γένει. Οι αποφάσεις των διοικητικών πρωτοδικείων επί των εν λόγω διαφορών υπόκεινται σε έφεση ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.

**5. Υποχρεώσεις υπηρεσιών
(Άρθρο 35 του ν.3907/2011)**

Οι αποφάσεις επιστροφής και κάθε σχετικό με αυτές στοιχείο, όπως η συμμόρφωση του υπηκόου τρίτης χώρας προς την υποχρέωση οικειοθελούς αναχώρησης εντός της τεθείσας προθεσμίας και η υλοποίηση της απομάκρυνσης καταχωρούνται άμεσα από τις αρμόδιες Υπηρεσίες στα οικεία ηλεκτρονικά αρχεία ή μητρώα, που αυτές τηρούν σύμφωνα με το νόμο, και τα οποία, σε περίπτωση συμμετοχής περισσότερων υπηρεσιών στη διαδικασία επιστροφής, τελούν σε πλήρη λειτουργική διασύνδεση μεταξύ τους.

Ειδικότερα:

Σε κάθε στάδιο της διαδικασίας επιστροφής, οι οικείες υπηρεσίες Αλλοδαπών και Μετανάστευσης, υποχρεούνται να ενημερώνουν τις αρμόδιες αστυνομικές αρχές και πιο συγκεκριμένα:

- **Να καταχωρούν άμεσα την απόφαση απόρριψης αιτήματος χορήγησης ή ανανέωσης άδειας διαμονής ή την ανάκληση εκδοθείσας**
- **Να καταχωρούν αμελλητί την αίτηση παράτασης της προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης**
- **Να καταχωρούν άμεσα την χορήγηση παράτασης της προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης**
- **Να καταχωρούν άμεσα την ανάκληση της πράξης σε περίπτωση αποδοχής αίτησης θεραπείας**

Επιπλέον, έχουν την υποχρέωση, εντός τριών (3) ημερών, να ενημερώσουν εγγράφως την αρμόδια αστυνομική αρχή, προκειμένου να ενεργοποιηθεί η διαδικασία της απομάκρυνσης του αλλοδαπού από τη χώρα, σε περιπτώσεις που:

- παρήλθε η προθεσμία οικειοθελούς αναχώρησης
- υφίσταται αδυναμία επίδοσης της απόφασης στον ενδιαφερόμενο υπήκοο τρίτης χώρας

Η προθεσμία της οικειοθελούς αναχώρησης, όπως προαναφέρθηκε, αρχίζει:

- από την επίδοση της σχετικής απόφασης ή
- από την ημερομηνία αποδεδειγμένης ειδοποίησης του ενδιαφερόμενου να προσέλθει να την παραλάβει, σε περίπτωση που αρνείται να προσέλθει ή
- μετά την πάροδο **διμήνου** από της εκδόσεως της σχετικής απόφασης σε περίπτωση που ο ενδιαφερόμενος δεν βρίσκεται, παρότι έγινε επανειλημμένως προσπάθεια με βάση τα δηλωθέντα από τον ίδιο στοιχεία επικοινωνίας.

Κατά συνέπεια, η ενημέρωση της αρμόδιας αστυνομικής αρχής για τη λήψη μέτρου απομάκρυνσης, λόγω παρέλευσης της προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης, θα πρέπει, κατά περίπτωση, να διενεργείται, μετά από:

- την **παρέλευση του διαστήματος της ταχθείσας προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης σε περιπτώσεις που η απόφαση έχει εγκαίρως επιδοθεί.**
- την **παρέλευση του διαστήματος της ταχθείσας προθεσμίας μετά την ημερομηνία που αποδεδειγμένα ο υπήκοος τρίτης χώρας ειδοποιήθηκε για την παραλαβή της απόφασης**
- την **πάροδο διμήνου από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης, σε περιπτώσεις που ο υπήκοος τρίτης χώρας δεν βρίσκεται, παρότι έγινε επανειλημμένως προσπάθεια με βάση τα δηλωθέντα από τον ίδιο στοιχεία επικοινωνίας.**

Προς το σκοπό αυτό, οι αρμόδιες υπηρεσίες των Δήμων, θα πρέπει να καταχωρούν σε ειδικό βιβλίο, όλες τις απορριπτικές ή ανακλητικές αποφάσεις που περιλαμβάνουν αποφάσεις επιστροφής, και να αποστέλνουν, στις οικείες υπηρεσίες Αλλοδαπών και Μετανάστευσης των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, σε τακτά χρονικά διαστήματα, καταστάσεις στις οποίες θα αναφέρονται αναλυτικά οι επιδοθείσες αποφάσεις και η ημερομηνία επίδοσης αυτών, καθώς και οι μη επιδοθείσες αποφάσεις σε υπηκόους τρίτων χωρών που αρνήθηκαν να τις παραλάβουν και η ημερομηνία ειδοποίησής τους.

Για τις μη επιδοθείσες αποφάσεις, θα αποστέλλουν ομοίως σχετικές καταστάσεις, μετά την πάροδο διμήνου από την ημερομηνία έκδοσης της σχετικής πράξης.

Από τα παραπάνω γίνεται αντιληπτό ότι βασικό μέρος των διαδικασιών και συνακόλουθα της ορθής εφαρμογής των διατάξεων του νόμου, αποτελεί η έγκαιρη επίδοση των αποφάσεων επιστροφής στους αποδέκτες τους.

Για το λόγο αυτό, το έργο των υπηρεσιών των Δήμων καθίσταται ιδιαίτερα κρίσιμο για την ολοκλήρωση της διαδικασίας των επιστροφών και ως εκ τούτου, θα πρέπει να συνεργάζονται αποτελεσματικά με τις υπηρεσίες Αλλοδαπών και Μετανάστευσης και τις αστυνομικές αρχές, επιδίδοντας άμεσα και με κάθε πρόσφορο τρόπο τις αποφάσεις επιστροφής και αποστέλλοντας τις καταστάσεις με τα σχετικά στοιχεία.

Τέλος, οι υπηρεσίες Αλλοδαπών και Μετανάστευσης, υποχρεούνται να επιβεβαιώνουν την οικειοθελή αναχώρηση του υπηκόου τρίτης χώρας, συνεργαζόμενες με τις αστυνομικές ή δημοτικές αρχές του τόπου κατοικίας ή διαμονής του αλλοδαπού, καθώς και κάθε άλλη αρχή ή φορέα που δύναται να παράσχει σχετική πληροφόρηση, όπως οι προξενικές και διπλωματικές αρχές, οι αστυνομικές αρχές των αεροδρομίων, τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που αναπτύσσουν οικονομική δραστηριότητα στον τομέα της μεταφοράς προσώπων, οι διεθνείς οργανισμοί και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις που αναπτύσσουν δράση στον τομέα της μετανάστευσης και οι αστυνομικοί σύνδεσμοι.

**6. Δικαιώματα των υπηκόων τρίτων χωρών κατά το χρονικό διάστημα που τάσσεται για την οικειοθελή αναχώρηση
(Άρθρο 22παρ. 5 και 36 παρ. 1 του ν. 3907/2011)**

Η απόφαση επιστροφής παρέχει, κατά το χρονικό διάστημα της προθεσμίας οικειοθελούς αναχώρησης, προσωρινό δικαίωμα νόμιμης διαμονής στην Ελλάδα και δικαίωμα πρόσβασης στην εργασία, εφόσον αυτό προβλεπόταν από την άδεια διαμονής που ο υπήκοος τρίτης χώρας κατείχε, τηρουμένων των σχετικών διατάξεων της εργατικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας.

Επισημαίνεται ότι κατά τη διάρκεια της παράτασης της προθεσμίας της οικειοθελούς αναχώρησης ο υπήκοος τρίτης χώρας δεν έχει δικαίωμα πρόσβασης σε προγράμματα κοινωνικής ένταξης, ενώ το ως άνω χρονικό διάστημα δεν μπορεί να συνυπολογιστεί στην περίπτωση εφαρμογής των διατάξεων του Ν. 3838/2010 (ΦΕΚ 49 Α') περί πρόσβασης στην ελληνική ιθαγένεια.

**7. Ειδικές διατάξεις
(Άρθρο 21 παρ. 2, 3, 4 και 5 του ν. 3907/2011)**

α. Οι αρμόδιες αρχές μπορούν να μην εκδίδουν απόφαση επιστροφής για υπήκοο τρίτης χώρας, ο οποίος διαμένει παράνομα στην ελληνική επικράτεια, εφόσον άλλο κράτος- μέλος αναλαμβάνει τον εν λόγω υπήκοο δυνάμει διμερών συμφωνιών ή διευθετήσεων που ισχύουν κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος της Οδηγίας 2008/115/ΕΚ (13.1.2009).

β. Οι αρμόδιες υπηρεσίες **δεν** εκδίδουν απόφαση επιστροφής σε υπήκοο τρίτης χώρας, όταν:

- έχει καταθέσει εμπρόθεσμα αίτηση χορήγησης ή ανανέωσης άδειας διαμονής με όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και έχει λάβει τη βεβαίωση που προβλέπεται από το άρθρο 11 παρ. 4 του Ν. 3386/2005 ή από άλλη ανάλογη ειδική διάταξη, έως ότου το αίτημα του κριθεί οριστικά, **πλην των περιπτώσεων που κατά το ανωτέρω διάστημα, συντρέξουν λόγοι δημόσιας τάξης και ασφάλειας. Στην περίπτωση αυτή, θα εκδίδεται απόφαση απόρριψης του σχετικού αιτήματος και απόφαση επιστροφής.** Εάν ο υπήκοος τρίτης χώρας κρατείται, θα ακολουθείται η διαδικασία που περιγράφεται στο κεφάλαιο 2.1. της παρούσας, αναφορικά με την ανάκληση ή απόρριψη άδειας διαμονής για λόγους δημόσιας τάξης και ασφάλειας,
- έχει εκδοθεί προσωρινή διαταγή ή απόφαση διοικητικού πρωτοδικείου για την αναστολή της εκτέλεσης διοικητικής πράξης που αφορά την απόρριψη αιτήματος έκδοσης ή ανανέωσης άδειας διαμονής ή την ανάκληση άδειας διαμονής, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, έως την έκδοση της δικαστικής απόφασης.

**8. Περιπτώσεις προστασίας από την επιστροφή
(Άρθρο 41 του ν.3907/2011)**

Απαγορεύεται η έκδοση απόφασης επιστροφής εφόσον πρόκειται για υπήκοο τρίτης χώρας που ανήκει σε μία από τις κατωτέρω κατηγορίες:

- α.** είναι ανήλικος και οι γονείς ή τα πρόσωπα που έχουν την επιμέλεια του διαμένουν νόμιμα στην Ελλάδα.
- β.** είναι γονέας ημεδαπού ανηλίκου και έχει την επιμέλεια ή έχει υποχρέωση διατροφής, την οποία εκπληρώνει
- γ.** έχει υπερβεί το 80ό έτος της ηλικίας του
- δ.** είναι ανήλικος στον οποίο έχουν επιβληθεί αναμορφωτικά μέτρα με απόφαση του Δικαστηρίου Ανηλίκων
- ε.** οι έγκυες γυναίκες κατά τη διάρκεια της κύησης και για έξι μήνες μετά τον τοκετό.
- στ.** διαπιστώνεται η ομογενειακή του ιδιότητα

Επισημαίνεται ότι δεν απαγορεύεται η επιστροφή του υπηκόου τρίτης χώρας στις ανωτέρω περιπτώσεις β, γ και στ, όταν αυτός είναι επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη ή την εθνική ασφάλεια ή τη δημόσια υγεία.

Οι αποφάσεις που αφορούν απόρριψη αιτήματος για χορήγηση ή ανανέωση άδειας διαμονής καθώς και ανάκληση εκδοθείσας, οι οποίες εκδίδονται μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του ν. 3907/2011, θα πρέπει να έχουν ενσωματωμένες αποφάσεις επιστροφής.

Για τους υπηκόους τρίτων χωρών, σε βάρος των οποίων έχουν εκδοθεί απορριπτικές ή ανακλητικές αποφάσεις πριν την έναρξη ισχύος του ν.3907/2011, οι αποφάσεις επιστροφής θα εκδίδονται από τις αρμόδιες αστυνομικές αρχές.

Υπενθυμίζουμε το υπ' αριθ. 10837/2011 έγγραφό μας, σχετικά με τον ορισμό σημείων επαφής και παρακαλούμε για την άμεση αποστολή των στοιχείων τους, προκειμένου να υπάρξει αντιστοίχιση με τα σημεία επαφής των αστυνομικών αρχών.

Τέλος, σας γνωρίζουμε ότι σύντομα θα ενημερωθείτε για την επικαιροποίηση των σχετικών μηχανογραφικών εντύπων και τον τρόπο διασύνδεσης των εμπλεκόμενων στις διαδικασίες επιστροφής αρχών.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΧΑΡΗΣ ΚΑΣΤΑΝΙΔΗΣ

Κοινοποίηση

Όλα τα Υπουργεία

1. Γραφεία Γενικών και Ειδικών Γραμματέων
2. Υπουργείο Εσωτερικών
Γενική Γραμματεία Δημόσιας Διοίκησης
& Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
Δ/νση Σχέσεων Κράτους-Πολίτη
Βασ. Σοφίας 15
3. Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών
Δ/νση Μητρώου
4. Υπουργείο Εξωτερικών
Δ/νση Γ4 Δικαιοσύνης, Εσωτερικών Υποθέσεων
& Schengen
5. Υπουργείο Απασχόλησης & Κοιν. Προστασίας
α) Δ/νση Απασχόλησης
β) Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων
6. Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης
7. Υπουργείο Δικαιοσύνης
8. Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη
Δ/νση Αλλοδαπών
6. Συνήγορο του Πολίτη
7. Σώμα Ελεγκτών-Επιθεωρητών Δημόσιας Διοίκησης
8. ΔΑΕΜ
9. Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών
10. Συμβολαιογραφικό Σύλλογο Εφετείων Αθηνών- Πειραιώς, Αιγαίου και Δωδεκανήσου
11. Ο.Α.Ε.Δ.
12. Γ.Σ.Ε.Ε.
13. Ι.Κ.Α
14. Δ/νση Ασφάλισης
15. Δ/νση Παροχών
16. Ο.Γ.Α.
17. Ο.Α.Ε.Ε

Εσωτερική Διανομή:

Γραφείο κ. Υπουργού

1. Γραφείο κας Υφυπουργού
2. Γραφείο κ. Γεν. Γραμματέα Πληθυσμού και Κοινωνικής Συνοχής
3. Γραφείο κ. Νομικού Συμβούλου
4. Γραφεία Γενικών Διευθυντών